

WAAROM LIMBURG NIET NEDERLANDS IS

WAAROM LIMBURG NIET NEDERLANDS IS

Ing. Ing. Henri Smeets

Schrijver: Ing. Ing. Henri (H.J.R.) Smeets

Coverontwerp: Henri (H.J.R.) Smeets

Uitgegeven via: bookmundo.nl

Print: Printforce, Alphen a/d Rijn

©2026 Henri (H.J.R.) Smeets.

Scans: ©2026 collectie Henri (H.J.R.) Smeets.

Foto's: ©2026 collectie Henri (H.J.R.) Smeets.

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

Proloog	7
Prelude	9
Een stuk historie waarop Limburg trots mag zijn	12
Het Verdrag van Londen van 1839	14
Grondwetswijzigingen 1840 en 1848	25
Het hertogdom Limburg, lid van de Duitse Bond	35
Bundesverfassung + Kriegsverfassung	50
De wederrechtelijke opheffing van de Duitse Bond	65
Het Verdrag van Londen van 1867	70
Officiële geschiedschrijving en haar dubieuze waarheidsgehalte	78
De juiste staatsvorm voor Limburg	101
Bijlage I: verhandeling betreffende de verkiezingen in het hertogdom Limburg, 3 juni 1848	114
Bijlage II: de conclusie van de internationale commissie over de rechtsstatus van het hertogdom Limburg, 14 juli 1848	117
Bijlage III: amendementen en moties zoals ingebracht tijdens de verhandeling van de rechtsstatus van Limburg, 19 juli 1848	126
Bijlage IV: verhandeling van de rechtsstatus van Limburg, 19 juli 1848	129
Bijlage V: ingebrachte petitie van bezorgde Limburgers aan de Limburgse afgevaardigden over de inval van Nederlandse troepen in het hertogdom Limburg en de reacties van de afgezant voor Nederland, ten behoeve van de vergadering van 1 september 1848	150
Bijlage VI: verhandeling over de inval van Nederlandse troepen in het hertogdom Limburg en de reacties van de afgezant voor Nederland, 1 september 1848	170
Index	174

Proloog.

19 april 2024 was het 185 jaar geleden dat met de ondertekening van het Verdrag van Londen door België, Nederland en de grootmachten¹ op 19 april 1839, oostelijk Limburg met Maastricht als hoofdstad, van België met weerzin onder druk van de grootmachten doorgeschoven werd naar de Duitse Bond als het hertogdom Limburg (zonder Maastricht en Venlo).

Door spijtige lotgevallen heeft Limburg 1867 de soevereine status die het verkregen had niet mogen behouden. Het werd als zovele aardedelen in de globale historie in weerwil van de bevolking aan een cultuur gebonden waarmee het geen voeling had, niet voor niets hadden de Limburgers zich succesvol en vol trots in 1830 losgemaakt van die vreemde Hollandse cultuur waarmee het nu weer ongevraagd verenigd werd, net als in 1815. Als Belgen voelden we ons gelijk met Vlamen en Walen, als Nederlanders niet met de Hollanders. In die situatie heeft 158 jaar Hollandse bezetting, sinds het tweede onheilspellende Verdrag van Londen van 1867, niets veranderd.

Het zijn momenteel anno 2026 woelige tijden door crises en geopolitieke aardverschuivingen. De waarheidsvinding wordt gedemoniseerd door hen waarin men juist vertrouwen zou moeten kunnen hebben: de overheden. De correctheid der dingen is altijd al een spanningsveld geweest tussen belangen en oprechtheid. Beiden blijken niet samen te gaan en laten de morele weegschaal een dynamische akt uitvoeren van voortdurende onbalans.

In deze situatie van onevenwichtigheid is het opperen van een tegengeluid gelijkbeduidend met zelfkastijding. De tijd van de heksenverbranding is teruggekeerd in de moderne vorm van mediale schandpaal, waarin iedere deviatie van de overheidsmoraal wordt bestreden met oneigenlijke polariserende machtsmiddelen geconcentreerd tot propagandistische massapsychologie. De alarmerende signalen van de klokkenluider vinden geen weerklank in de woestijn, waar hij als roepende een eenzaam bestaan geniet als een 'fata morgana'-aanbidder.

¹ De grootmachten die ondertekenden waren Groot-Brittannië, Frankrijk, Pruisen, Oostenrijk en Rusland, met de aantekening dat Pruisen en Oostenrijk de leidende staten waren van de Duitse Bond.

Voor hen die in deze tijd van complottheorie-propaganda van overheidswege mijn relaas hier niet serieus zouden nemen, bedenke goed: *iedere wijze uil is ooit begonnen als een uilskuiken*. Deze lange cognitieve weg die voor voornoemde transitie nodig is, heb ik aplomb, met sereniteit en competentie doortastend gemeesterd.

Getekend,

Ing. Ing. Henri Smeets, Heerlen, zomer 2026.

'Daar is mijn vaderland, Limburg's dierbaar oord'

Fraktur-schrift alfabet, te gebruiken bij het lezen van de Duitse documenten in dit boek.

Prelude.

Als je de Limburgse kwestie ter sprake brengt is het onmogelijk dat *niet* te doen vanuit internationaal rechtshistorisch perspectief. En dan kom je onherroepelijk uit bij de Duitse Bond en aldus het *Duits* recht. Reeds in 1919 toen België trachtte naar heraansluiting van oostelijk Limburg (de Limburgse annexatieperiode) en ook in 2005 in geval van de twist tussen België en Nederland aangaande de IJzeren Rijn (spoorweg tussen België en Duitsland over Limburgs gebied), werd het Verdrag van Londen van 1839 geconsulteerd.

Desondanks wordt nu de Bondsakte van 1815 plus de Weense slotakte van 1820 genegeerd. Beide vormen de basis voor de Bundesverfassung (bondsgrondwet/ bondsconstitutie) van de Duitse Bond, waaraan ook het hertogdom Limburg gehouden was. Reeds in de 1840er jaren werd bewust de Bundesverfassung als Bondswet vertaald om het daarmee een lagere status te geven.

In Nederland probeert men nog steeds de luchtkasteelconstructie van de 1840er jaren overeind te houden. Kort samengevat:

1. Limburg als lid van de Duitse Bond wordt gezien als een morele verbintenis, geen juridische,
2. de status van de Nationalversammlung (Duits overgangsparlement met dezelfde status als de Bundestag/ Bundesparlament) ervoor en erna) wordt verlaagd naar een onbeduidend niveau,
3. de Duitse Bond zou geen grondgebied vertegenwoordigen en aldus zou er geen sprake kunnen zijn van een Duitse grondwet.

Bevreemdend is dat *Nederlandse* rechtsgeleerden, ook heden, een waardeoordeel vormen over het *Duits* recht. Reeds tijdens de verhandeling van 19 juli 1848 in het Duitse parlement was men op zijn zachtst gezegd hooglijk verbaasd over deze Nederlandse houding.

Het is de typische *Hollandse*² houding van een door hen geïndoctrineerd Nederland dat zich voordoet als het geweten der mensheid (wij zullen de anderen wel even laten zien hoe het zit), maar in werkelijkheid een diepgeworteld en onoverwonnen trauma is van de constatering dat men een globaal onbeduidende natie is, die ooit met uitzondering van Limburg in de Gouden Eeuw mocht proeven aan internationale erkenning. Een klein land met grootmacht allures.

² Als in dit boek Holland staat, wordt daaronder het geheel van de Hollandstalige provincies verstaan, dus grosso modo Randstad, of in de negentiende eeuw: Zuid- en Noord-Holland. 'Holland' betekent het door Holland gedomineerde Nederland.

Bismarck had het reeds in 1878 al opgemerkt en deed op 28 februari 1878 tegenover de Franse politicus Léon Gambetta de opmerking “dat Nederland een landje was waar men zich inbeeldde dat de gehele wereld daarop het oog gevestigd hield, terwijl niemand eraan dacht”.

In dat opzicht moeten we nuchter constateren dat de Oostenrijkers, ooit een *keizerrijk*, de smadelijke vernedering van de minimalisatie van haar status en geografische omvang beduidend beter verwerkt heeft dan Nederland.

Natuurlijk prevaleert de eigen zienswijze bij internationale conflicten. Men zal niet toegeven aan de ander, ook al heeft die gelijk. Zo zullen de visies van de momentele oorlog in Oekraïne in de toekomstige geschiedenisboeken van dat land een andere lezing hebben als die in de toekomstige Russische geschiedenisboeken. Gewoonweg een herhaling van de geschiedenis, want alle conflicten, al dan niet gewelddadig uitgedragen, hebben verschillen in de geschiedschrijving veroorzaakt en ieder land houdt vast aan de eigen visie onverlet of die objectief gezien correct is of niet.

Een ander punt dat maakt dat de Nederlandse visie ook in de Nederlandse opinie verankerd is, is de eenvoudige constatering dat velen het Duits en het Duitse Gothische schrift van toen niet machtig zijn en aldus zich verlaten op de Nederlandse documentatie. Die Nederlandse documentatie heeft de vertaling en interpretatie van de Duitse Bondsbesluiten en -wetten natuurlijk gedaan in lijn met de eigen zienswijze.

Bijvoorbeeld Bundesverfassung als Bondswet vertalen is gewoonweg incorrect. Bondsconstitutie is wel juist. In de Nederlandse opinie had de Bundesverfassung niet de status van een grondwet, maar van een wet. Wat een miskennis van de feiten! Immers, **Artikel**drws3 van de Wiener Schlußakte van 1820 (die samen met de Bundesakte van 1815 immers de Bundesverfassung vormt): “*Der Umfang und die Schranken, welche der Bund seiner Wirksamkeit vorgezeichnet hat, sind in der Bundesacte bestimmt, die der Grundvertrag und das erste **Grundgesetz dieses Vereins** ist. Indem dieselbe die Zwecke des Bundes ausspricht, bedingt und begränzt [oud-Duits] sie zugleich dessen Befugnisse und Verpflichtungen*”.

Ook het Gothische schrift dat destijds in Duitsland gehanteerd werd als drukschrift met lettertype Fraktur, is moeilijk leesbaar voor ongetrainde ogen. Daartoe heb ik ook het Frakturschrift-alfabet vermeld, zie hiervóór.

Een eenvoudige doeltreffende weergave van de kwestie is dit feitenrelaas: Luxemburg was reeds sinds 1815 lid van de Duitse Bond met het staatshoofd der Nederlanden als groothertog. Daarmee was Luxemburg een soevereine Duitse Bondstaat enkel in personele unie met voornoemd staatshoofd. Luxemburg was dus *geen* Nederlands grondgebied.

Met het verloren gaan van West-Luxemburg aan België tijdens de Belgische Opstand van 1830 verloor de Duitse Bond een stuk grondgebied, en belangrijker nog vanwege de Matrikelverplichtingen (verplichtingen gerelateerd aan het aantal inwoners van een bondstaat) tevens een volksdeel. De Duitse Bond wilde dit gecompenseerd zien (**Artikelvfl5** van het Verdrag van Londen van 1839). Omdat het staatshoofd der Nederlanden groothertog van Luxemburg was rustte op hem de *schuld* ter compensatie van dit verlies geleden door de Duitse Bond. Om die *schuld* af te lossen cq. te vereffenen, werd het oostelijk Limburg grenzend aan Duitsland (minus Maastricht en Venlo) *afgestaan* aan de Duitse Bond (dus *geen* Nederlands grondgebied, enkel in personele unie met het staatshoofd der Nederlanden, uitsluitend in diens gedaante van hertog (dus niet koning)).

Limburg (het hertogdom minus Maastricht en Venlo) kon dus alleen als schuldvereffening cq. compensatie voor het verlies geleden door de Duitse Bond dienen als het een *volwaardig Duitse soevereine* staat was en dus *geen* Nederlands grondgebied. En dat blijkt uit zowel **Artikeleg1** van de Nederlandse Grondwet van 1840 (“behoudens de betrekkingen van het hertogdom Limburg tot de Duitse Bond”, dat sluit de Bundesverfassung mee in!) als **Artikeltwb2** van de Duitse Bundesverfassung van 1820 (grondwet van de Duitse Bond).

Dat Limburg in de Nederlandse geschiedenisboeken vermeld staat als zijnde een Nederlandse provincie sinds 1839 is *feitelijk* (bewezen) onjuist. (Maastricht en Venlo waren Nederlands, maar niet het hertogdom Limburg). Ook onderstaande penning uit 1839 (eigen collectie) is een bewijs dat het hertogdom *niet* Nederlands was, immers alleen Venlo kon door een Nederlandse legereenheid legaal in bezit worden genomen voor Nederland, niet het hertogdom Limburg.

Een stuk historie waarop Limburg trots mag zijn.

Oostelijk Limburg met Maastricht als hoofdstad heeft in de negentiende eeuw sinds haar oprichting als het huidige Limburg in 1815 een gedenkwaardige historie gehad.

We waren actief betrokken bij het tot stand brengen van een nieuwe staat via deelname aan een revolutie en de oprichting van die nieuwe natie: België.

Ruim negen jaren lang, medio 1830 - medio 1839, waren wij overwegend katholieke Limburgers, behoudens Maastricht, gelukkig als gelijkgezinden onder Belgen en deelden in de bestuurlijke en militaire macht. We hadden vertegenwoordigers in de Senaat en Kamer van Volksvertegenwoordigers. Reeds tijdens de revolutie was Maastrichtenaar Lambert Nijpels de opperbevelhebber van de vrijcorpsen die uiteindelijk de 'Hollanders' verjoegen naar waar ze thuishoorden. Ook dienden onze jongens in het nog jonge Belgische leger.

Aan die rust kwam een einde toen in 1839 Limburg moest worden afgestaan door België. Het werd doorgeschoven naar de Duitse Bond, ook al claimde Willem I dat Limburg hem gegeven was, hetgeen een foutieve interpretatie van het Verdrag van Londen van dat jaar was. Die verwarring werd verstevigd door Willem I enerzijds de mogelijkheid te geven zelf te bepalen of Limburg een provincie of hertogdom zou worden, maar tegelijkertijd te bedingen dat die keuze en de daaruit voortvloeiende verplichtingen niet in strijd mogen zijn met de belangen van de Duitse Bond. Feitelijk een contradictio in termini, of misschien toch een paradox? In ieder geval heeft men het als een paradox proberen op te lossen, door Willem I desgevraagd de toezegging te doen dat Limburg en Nederland vereend mochten blijven (ervan uitgaande dat Limburg was teruggegeven aan Willem I, hetgeen niet het geval was), welwetend dat die toezegging geen opgeld kon doen doordat Limburg als hertogdom Limburg, behoudens Maastricht en Venlo, met Willem I als hertog was toegetreden tot de Duitse Bond.

In die Duitse Bond had Limburg twee afgevaardigden en diverse malen stond de Limburgse Kwestie hoog op de agenda in de voor de Duitse historie wezenlijke Paulskirche, die dienst deed als parlementaire vergaderzaal. Limburg was deel van een positief hoogtepunt in de Duitse geschiedenis! We hadden reeds vrije Duitse verkiezingen, een modern fenomeen anno 1848, en later dat jaar de wederrechtelijke ouderwetse Nederlandse cijnsverkiezingen. Beide verkiezingen werden eclatant gewonnen door de Limburgse separatisten. De Limburgse afvaardiging stemde in met de heden nog gebruikelijke nationale Duitse vlag en Limburg werd tevens impliciet vermeld in het Duitse volkslied.

Was deze historische gedenkwaardigheid de Hollanders ten deel gevallen, zo zouden wij dat nu op school tijdens de geschiedenisles moeten oplepelen. Maar ja, het is maar Limburg.....

Revolution von 1848/49 und die Nationalversammlung in der Paulskirche

Der deutsche Parlamentarismus ist älter als vielfach angenommen.

Vor 175 Jahren trat in der Frankfurter Paulskirche das erste gesamtdeutsche Parlament zusammen. Die Nationalversammlung verabschiedete Ende März 1849 eine Verfassung - als Ergebnis eines parlamentarischen Kompromisses über alle gesellschaftlichen Spaltungen und politischen Gräben hinweg. Der Versuch, auf parlamentarischem Weg Einheit und Freiheit zu schaffen, scheiterte 1849 zwar an den erstarkten alten Gewalten, aber das Werk der Paulskirche wirkte weiter - bis ins Grundgesetz. Insbesondere die Freiheits- und Grundrechte, die die Reichsverfassung vom 28. März 1849 gewährte, nahmen vorweg, was uns heute selbstverständlich scheint.

Der Deutsche Bundestag erinnert in Debatten und Reden sowie mit Ausstellungen und Veranstaltungen an die Paulskirche und die Abgeordneten, die vor 175 Jahren für Freiheit und Einheit vorangingen.

Het Verdrag van Londen van 1839.

Dit verdrag was het gevolg van het conflict tussen de zuiderlingen en de noorderlingen van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden, beter bekend als de Belgische Opstand 1830/1831³, uitmondend in het ontstaan van de nieuwe staat België. Door de impasse tussen de grootmachten en België enerzijds en Nederland anderzijds, duurde ondertekening en ratificatie van het Tractaat van 1831 in aangepaste vorm als het Verdrag van Londen nog tot 1839.

19 april 1839 werd het verdrag ondertekend en op 8 juni 1839 geratificeerd.

Het is een verdrag tussen België en Nederland met een bijzondere clausule in de vorm van **Artikelvfl5** dat de compensatie van het verloren gegane Duitse Bondsgebied betreft en daarmee ook de Duitse Bond⁴ onderdeel laat uitmaken van het verdrag, ook als de Duitse Bond in 1848 duidelijk liet weten dat het een verdrag tussen beide lage landen was en met de toetreding van Limburg, aan de verplichtingen voortvloeiend uit dat verdrag voldaan was. Daarmee bevestigde de Duitse Bond nadrukkelijk dat haar deelname aan het verdrag uitsluitend betrekking had op **Artikelvfl5**. Daarmee aanduidend dat wanneer Willem II van mening was dat België oostelijk Limburg had afgestaan aan hem (indirect daarmee aan Nederland) zulks niet het geval was en kon zijn. Immers de *koning van Nederland* had een verplichting naar de Duitse Bond toe, niet België dat immers geen lid was van die bond, en aldus was oostelijk Limburg (met uitzondering van Maastricht en Venlo) niet aan hem maar aan de Duitse Bond gegeven (ter compensatie van West-Luxemburg).

Hiernavolgend meerdere pagina's met afbeeldingen van de volledige originele zeldzame publieke versie uit 1839 van de ratificatie van het Verdrag van Londen (uit mijn collectie, zoals bijna alle van de hier afgebeelde documenten en objecten, voorzien van een bescheiden watermerk om dat aspect te kenmerken).

³ Meer informatie over die Belgische Opstand, die wezenlijk was voor oostelijk Limburg, is in extenso te vinden in mijn meer dan 1300 pagina's tellende en over twee delen verdeeld zijnde boek *Geef Limburg terug!* (2015)

⁴ De Duitse Bond was een in 1815 tijdens het Congres van Wenen opgerichte statenbond van Duitse staten met het doel enerzijds als een militaire buffer te dienen tussen de imperia Groot-Brittannië en Rusland, en anderzijds de veiligheid van de Duitse staten te garanderen. De koningen van Engeland, Denemarken en Nederland waren eveneens deel van deze Duitse Bond met respectievelijk koninkrijk Hannover (in personele unie met koning William IV van Engeland als koning), hertogdom Holstein (in personele unie met koningen Frederik VI, Christian VIII, Frederik VII en Christian IX als hertogen), groothertogdom Luxemburg (in personele unie met koningen Willem I, Willem II, Willem III als groothertogen) en hertogdom Limburg (*in personele unie* met koningen (Willem I, alleen op papier), Willem II en Willem III als hertogen). Alleen Willem III is niet alleen hertog maar ook nog koning geweest van Limburg na 1867.

TRAITÉ

CONCLU ET SIGNÉ À LONDRES, LE 19 AVRIL 1839,

ENTRE

LA FRANCE, L'AUTRICHE, LA GRANDE-BRETAGNE,
LA PRUSSE ET LA RUSSIE,

D'UNE PART,

ET LA CONFÉDÉRATION GERMANIQUE,

DE L'AUTRE PART,

RELATIF A LA SÉPARATION DE LA BELGIQUE D'AVEC LES PAYS-BAS;

SUIVI DU TEXTE DES RATIFICATIONS.

1*

TRAITÉ

CONCLU ET SIGNÉ À LONDRES, LE 19 AVRIL 1839,

ENTRE

LA FRANCE, L'AUTRICHE, LA GRANDE-BRETAGNE,
LA PRUSSE ET LA RUSSIE,

D'UNE PART,

LA CONFÉDÉRATION GERMANIQUE,

D'AUTRE PART,

RELATIF A LA SÉPARATION DE LA BELGIQUE D'AVEC LES PAYS-BAS.

Les Plénipotentiaires des Cours de France, d'Autriche, de Belgique, de la Grande-Bretagne, des Pays-Bas, de Prusse et de Russie, ayant signé aujourd'hui les Traités conclus entre les cinq Cours et Sa Majesté le Roi des Pays-Bas, Grand-Duc de Luxembourg; entre Leurs Majestés le Roi des Belges et le Roi des Pays-Bas, Grand-Duc de Luxembourg, et entre les cinq Cours et Sa Majesté le Roi des Belges, les Plénipotentiaires ont jugé à propos que les Plénipotentiaires d'Autriche et de Prusse, munis des pleins pouvoirs de la Diète de la Confédération Germanique, fussent invités à accéder, au nom de ladite Confédération, aux dispositions concernant le Grand-Duché de Luxembourg contenues dans les Traités susdits. En conséquence, les Plénipotentiaires d'Autriche et de Prusse, représentant la Diète, en vertu des susdits pleins pouvoirs, déclarent que la Confédération Germanique accède formellement aux arrangements territoriaux concernant le Grand-Duché de Luxembourg, contenus dans les Articles I, II, III, IV, V, VI et VII de l'Annexe des Traités conclus en ce jour entre les cinq Cours et Sa Majesté le Roi des Pays-Bas, Grand-Duc de Luxembourg, et entre les cinq Cours et Sa Majesté le Roi des Belges, ainsi que dans

1**

(4)

les Articles correspondants du Traité signé en même temps entre Sa Majesté le Roi des Belges et Sa Majesté le Roi des Pays-Bas, Grand-Duc de Luxembourg; et ils prennent, envers les Cours de France, d'Autriche, de Belgique, de la Grande-Bretagne, des Pays-Bas, de Prusse et de Russie, au nom de la Confédération Germanique, l'engagement que celle-ci se conformera en tout aux stipulations renfermées dans lesdits Articles, dont la teneur suit mot à mot, en tant qu'elles peuvent concerner la Confédération Germanique.

ARTICLE I.

Le territoire Belge se composera des provinces de

Brabant Méridional,

Liège,

Namur,

Hainault,

Flandre Occidentale,

Flandre Orientale,

Anvers

et Limbourg,

telles qu'elles ont fait partie du Royaume des Pays-Bas constitué en 1815, à l'exception des districts de la province de Limbourg désignés dans l'Article IV.

Le territoire Belge comprendra, en outre, la partie du Grand-Duché de Luxembourg indiquée dans l'Article II.

ARTICLE II.

Sa Majesté le Roi des Pays-Bas, Grand-Duc de Luxembourg, consent à ce que, dans le Grand-Duché de Luxembourg, les limites du territoire Belge soient telles qu'elles vont être décrites ci-dessous :

A partir de la frontière de France entre *Rodange*, qui restera au Grand-Duché de Luxembourg, et *Athus*, qui appartiendra à la Belgique, il sera tiré, d'après la carte ci-jointe, une ligne qui, laissant à la Belgique la route d'*Arlon* à *Longwy*, la ville d'*Arlon* avec sa banlieue, et la route d'*Arlon* à *Bastogne*, passera entre *Messancy*, qui sera sur le territoire

(5)

Belge, et *Clémancy*, qui restera au Grand-Duché de Luxembourg, pour aboutir à *Steinfort*, lequel endroit restera également au Grand-Duché. De *Steinfort*, cette ligne sera prolongée dans la direction d'*Eischen*, de *Hebus*, *Guirsch*, *Oberpallen*, *Grende*, *Nothomb*, *Parette* et *Perlé*, jusqu'à *Martelange*; *Hebus*, *Guirsch*, *Grende*, *Nothomb* et *Parette*, devant appartenir à la Belgique, et *Eischen*, *Oberpallen*, *Perlé* et *Martelange* au Grand-Duché. De *Martelange*, ladite ligne descendra le cours de la *Sure*, dont le *thalweg* servira de limite entre les deux États, jusque vis-à-vis *Tintange*, d'où elle sera prolongée aussi directement que possible vers la frontière actuelle de l'arrondissement de *Diekirch*, et passera entre *Surret*, *Harlange*, *Tarchamps*, qu'elle laissera au Grand-Duché de Luxembourg, et *Honville*, *Livarchamps* et *Loutremange*, qui feront partie du territoire Belge: atteignant ensuite, aux environs de *Doncols* et de *Soulez*, qui resteront au Grand-Duché, la frontière actuelle de l'arrondissement de *Diekirch*, la ligne en question suivra ladite frontière jusqu'à celle du territoire Prussien. Tous les territoires, villes, places et lieux situés à l'ouest de cette ligne, appartiendront à la Belgique, et tous les territoires, villes, places et lieux situés à l'est de cette même ligne, continueront d'appartenir au Grand-Duché de Luxembourg.

Il est entendu qu'en traçant cette ligne, et en se conformant autant que possible à la description qui en a été faite ci-dessus, ainsi qu'aux indications de la carte jointe, pour plus de clarté, au présent Article, les Commissaires démarcateurs, dont il est fait mention dans l'Article VI, auront égard aux localités, ainsi qu'aux convenances qui pourront en résulter mutuellement.

ARTICLE III.

Pour les cessions faites dans l'Article précédent, il sera assigné à Sa Majesté le Roi des Pays-Bas, Grand-Duc de Luxembourg, une indemnité territoriale dans la province de Limbourg.

ARTICLE IV.

En exécution de la partie de l'Article I relative à la province de Limbourg, et par suite des cessions que Sa Majesté le Roi des Pays-Bas, Grand-Duc de Luxembourg, fait dans l'Article II, Sa dite Majesté pos-

1***